

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS

Kutsetase	Kutsenimetus	Nimetus kutsetunnistusel
I	Käsitsi palkmajaehitaja	Käsitsi palkmajaehitaja I kutsetase
II	Käsitsi palkmajaehitaja	Käsitsi palkmajaehitaja II kutsetase
III	Käsitsi palkmajaehitaja	Käsitööna palkmajaehitaja III kutsetase
IV		
V		

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 TÖÖVALDKONNAD JA AMETINIMETUSED

Käsitööna palkmajaehitajad töötavad enamasti palkmaju tootvates ettevõtetes.

A.2 TÖÖ EESMÄRK JA SISU LÜHIKIRJELDUS TASEMETI

Käsitööna palkmajaehitaja valdab palkehitise kunsti ja tehnikaid

I kutsetase	I kutsetaseme käsitööna palkmajaehitaja valmistab ette palgimaterjali, viimistleb ja pakib valmistoodangut ja teeb muid abitöid ehitusel, kasutades selleks erinevaid tööriistu
II kutsetase	II kutsetaseme käsitööna palkmajaehitaja valmistab ette palgimaterjali, oskab ehitada palktarindit kasutades erinevaid nurga- ja tarindiseotisi kasutades selleks vajaminevaid käsitööriistu
III kutsetase	III kutsetaseme käsitööna palkmajaehitaja valmistab ette palgimaterjali, oskab ehitada palktarindit kasutades erinevaid nurga- ja tarindiseotisi kasutades selleks vajaminevaid käsitööriistu. Juhib palkosa ehitamist, teisi töötajaid, jagab materjale ja muid ressursse

A.3 TÖÖ OSAD JA TEGEVUSED

	Kutsetase		
	I	II	III
1. Ehituspalgi ettevalmistamine	x	x	x
1.1. Palgi valimine			
1.2. Palgi koorimine ja ladustamine			
2. Palkosa ehitamine			
2.1. Seinapalkide tappimine ja varamine		x	x
2.2. Palkide jätkamine		x	x
2.3. Palgist talade märkimine, tappimine		x	x
2.4. Palgi salapulkadega kinnitamine		x	x
2.5. Tender- ja tugipostide valmistamine ja paigaldamine		x	x
2.6. Avade märkimine ja lõikamine		x	x
2.7. Pärlinite asukoha märkimine, tappimine ja paigaldamine		x	x
2.8. Ümarpalgist sarikate ja fermide valmistamine ja paigaldamine		x	x
2.9. Palkmaja viimistlemine	x	x	x
2.10. Palkmaja detailide pakkimine	x	x	x
3. Palkosa ehitamise juhtimine			x
3.1. Ehitusprojekti lugemine			
3.2. Ehitusseadusandluse järgimine			
3.3. Ehitustööde juhtimine, tehniliste lahenduste pakkumine, teiste töötajate juhendamine, materjali ja muude ressursside jagamine			

A.4 TÖÖVAHENDID

Käsitööna palkmajaehitaja põhilisteks töövahenditeks on käsitööriistad ja tõsteseadmed.

A.5 TÖÖKESKKOND JA ERIPÄRA

Käsitööna palkmajaehitaja töötab nii sise- kui välitingimustes, tõsteseadmete töötsoonis. Töökeskkonnas esineb müra ja puidutolmu. Töö nõuab füüsilist pingutust, töötempo on vahelduv.

A.6 VÕIMED JA ISIKUOMADUSED

Käsitööna palkmajaehitaja töö nõuab head käsitööoskust, oluline on liigutuste ratsionaalsus, kiirus ja täpsus. Käsitööna palkmajaehitajal peab olema materjali tunnetust, head silma ja kätt ning loogilist mõtlemist.

A.7 KUTSEALANE ETTEVALMISTUS

Käsitööna palkmajaehitajaks saab õppida õppeasutustes ja kogenud meistri käe all.

B-osa KUTSENÕUDED
B.1 KOMPETENTSID
1 Ehituspalgi ettevalmistamine

I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
1.1 Palgi valimine		
1.1.1 Eristab kuuske, mäнди ja lehtpuitu. 1.1.2 Oskab valida nõuetekohase palgi. 1.1.3 Keerdkasvu määramine ja välja sorteerimine	1.1.1 Eristab kuuske, mäнди ja lehtpuitu. 1.1.2 Oskab valida nõuetekohase palgi. 1.1.3 Keerdkasvu määramine ja välja sorteerimine 1.1.4 Oskab leida keerdkasvuga palgile õige asukoha seinas	1.1.1 Eristab kuuske, mäнди ja lehtpuitu. 1.1.2 Oskab valida nõuetekohase palgi. 1.1.3 Keerdkasvu määramine ja välja sorteerimine 1.1.4 Oskab leida keerdkasvuga palgile õige asukoha seinas
1.2 Palgi koorimine ja ladustamine		
1.2.1 Oskab ohutult töötada koorimisplatsil, kasutades liimestrit, koorimisrauda, kirvest ja mootorsaagi. 1.2.2 Oskab palke teisaldada ja kooritud toodangut virnastada, kasutades tõsteseadet 1.2.3 Oskab troppida	1.2.1 Oskab ohutult töötada koorimisplatsil, kasutades liimestrit, koorimisrauda, kirvest ja mootorsaagi. 1.2.2 Oskab palke teisaldada ja kooritud toodangut virnastada, kasutades tõsteseadet. 1.2.3 Oskab troppida	1.2.1 Oskab ohutult juhtida ja töötada koorimisplatsil, kasutades liimestrit, koorimisrauda, kirvest ja mootorsaagi. 1.2.2 Oskab palke teisaldada ja kooritud toodangut virnastada, kasutades selleks tõsteseadet. 1.2.3 Oskab troppida

2 Palkosa ehitamine

I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
2.1 Seinapalkide tappimine ja varamine		
	2.1.1 Oskab vastavalt ehitusjoonisele ettevalmistada esimese rea pool- ja täispalgi, jälgides tüüka ja ladva asetusi, vajadusel teeb pikijätkamised. 2.1.2 Oskab määrata nurgakraadi, diagonaale ja esimese rea samakõrgusjoont 2.1.3 Märgib ja lõikab palkidesse tapid vastavalt projektis nõutud tüübile. 2.1.4 Oskab määrata viilu kõrgust ja kalde nurka, arvestades katuse kaldenurka, palkosa vajumist ja katuse konstruktsiooni 2.1.5 Oskab lõigata viilupalgi kaldotsasid, arvestades erinevaid katuse konstruktsioone. 2.1.6 Valdab enamlevinumate nurgatappide (järsknurk,	2.1.1 Oskab vastavalt ehitusjoonisele ettevalmistada esimese rea pool- ja täispalgi, jälgides tüüka ja ladva asetusi vajadusel teeb pikijätkamised. 2.1.2 Oskab määrata nurgakraadi, diagonaale ja esimese rea samakõrgusjoont 2.1.3 Märgib ja lõikab palkidesse tapid vastavalt projektis nõutud tüübile. 2.1.4 Oskab ohutult ja ratsionaalselt korraldada-juhtida meeskonna tööd töösoleva palktarindi valmistamiseks. 2.1.5 Jälgib ohutusnõuetest kinnipidamist ja töö tegemist korras käsitööriistadega. 2.1.6 Vajadusel teeb muudatusettepanekuid parima töötulemuse saavutamiseks. 2.1.7 Oskab määrata viilu

	puhasnurk, norra nurk) ja vara märkimist ja teostamist ning palgi paika sobitamist.	kõrgust ja kalde nurka, arvestades katuse kaldenurka, palkosa vajumist ja katuse konstruktsiooni. 2.1.8 Oskab lõigata viilupalgi kaldotsasid, arvestades erinevaid katuse konstruktsioone. 2.1.9 Valdab enamlevinumate nurgatappide (järsknurk, puhasnurk, norra nurk) ja vara märkimist ja teostamist ning palgi paika sobitamist.
2.2 Palkide jätkamine		
	2.2.1 Tunneb enamlevinumaid jätkamisviise. (keeljätk....) 2.2.2 Oskab jätkata palke seinas ja tapis. 2.2.3 Oskab jätku kinnitada erinevate kinnitusvahenditega	2.2.1 Tunneb enamlevinumaid jätkamisviise. (keeljätk....) 2.2.2 Oskab jätkata palke seinas ja tapis. 2.2.3 Oskab jätku kinnitada erinevate kinnitusvahenditega 2.2.4 Määrab tapi, kus jätkamine on kõige sobivam. 2.2.5 Määrab palgijätku asukoha.
2.3 Laetala märkimine, tappimine		
2.3.1 Teeb laetalade ettevalmistustööd: hõoveldab ja vajadusel annab nähtavale servale profiili.	2.3.1. Teeb laetalade ettevalmistustööd: hõoveldab ja vajadusel annab nähtavale servale profiili. 2.3.1 Seob laetalad palkseinaga. 2.3.2 Valdab tappimist ja tala õiget kõrguse märkimist. 2.3.3 Tunneb tala erinevaid profiile ja tappe ning oskab märkida tala asukoha seinale arvestades palkosa vajumist.	2.3.1 Teeb laetalade ettevalmistustööd: hõoveldab ja vajadusel annab nähtavale servale profiili. 2.3.2 Seob laetalad palkseinaga. 2.3.3 Valdab tappimist ja tala õiget kõrguse märkimist. 2.3.4 Tunneb tala erinevaid profiile ja tappe ning oskab märkida tala asukoha seinale. arvestades palkosa vajumist 2.3.5 Oskab valida laetalade ristlõiget ja vahekaugust.
2.4 Salapulkade kasutamine, aukude puurimine		
	2.4.1 Märgib salapulkade asukoha, puurib avad, teeb salapulgad ja paigaldab need.	2.4.1 Märgib salapulkade asukoha, puurib avad, teeb salapulgad ja paigaldab need
2.5 Tender- ja vertikaalpostide valmistamine ja paigaldamine, tenderpostisoone lõikamine		
	2.5.1 Valdab enamlevinud vertikaal- ja tenderpostide (T-, peite- ja palktenderpost) valmistamist ja seinaga sidumist. 2.5.2 Oskab teostada tenderpostisoone lõikeid. 2.5.3 Oskab joonise järgi palkseintele märkida akende/uste/avade asukohad ja suudab teostada lõikamist.	2.5.1 Valdab enamlevinud vertikaal- ja tenderpostide (T-, peite- ja palktenderpost) valmistamist ja seinaga sidumist. 2.5.2 Oskab teostada tenderpostisoone lõikeid. 2.5.3 Oskab joonise järgi palkseintele märkida akende/uste/avade asukohad ja suudab märgitud joonte

		järgi teostada täpset lõikamist. 2.5.4 Otsustab kus millist tender- või/ja vertikaalposti kasutada. 2.5.5 Jälgib palgiridade loogilist tõusu avade suhtes.
2.6 Avade ja kõrguste märkimine ja lõikamine		
	2.6.1 Märgib vastavalt projektile ava täpse asukoha, arvestades vajumist. 2.6.2 Lõikab avad vastavalt märgistusele.	2.6.1 Märgib vastavalt projektile ava täpse asukoha, arvestades vajumist. 2.6.2 Lõikab avad vastavalt märgistusele. 2.6.3 Jälgib palgiridade loogilist tõusu avade suhtes.
2.7 Pärlinite asukoha märkimine, tappimine ja paigaldamine		
	2.7.1 Tunneb erinevaid ümarpalgist pärlinite profiile ja tappe. 2.7.2 Oskab märkida pärlinite asukohta, teha pärlinite lõikeid, sobitada kohale ja vajadusel teostada jätkamisi.	2.7.1 Tunneb erinevaid ümarpalgist pärlinite profiile ja tappe. 2.7.2 Oskab märkida pärlinite asukohta, teha pärlinite lõikeid, sobitada kohale ja vajadusel teostada jätkamisi.
2.8 Ümarpalgist sarikate ja fermide valmistamine ja paigaldamine		
	2.8.1 Tunneb erinevaid katusekonstruktsioone 2.8.2 Oskab märkida mõõtusid ümarmaterjalile 2.8.3 Oskab lõigata, paigaldada ja kokku sobitada katusekonstruktsioonide detaile.	2.8.1 Tunneb erinevaid katusekonstruktsioone 2.8.2 Oskab märkida mõõtusid ümarmaterjalile 2.8.3 Oskab lõigata, paigaldada ja kokku sobitada katusekonstruktsioonide detaile. 2.8.4 Oskab juhtida konstruktsioonide tootmist ja mõõdistamist.
2.9 Palkosa viimistlemine		
2.9.1 Väljalangeva või haige oksa väljapuurimine. 2.9.2 Augu plommimine terve oksa või puittüübliga. 2.9.3 Saepindade lihvimine, määrdunud puidu puhastamine, pliatsijälgede eemaldamine.	2.9.1 Väljalangeva või haige oksa väljapuurimine. 2.9.2 Augu plommimine terve oksa või puittüübliga. 2.9.3 Saepindade lihvimine, määrdunud puidu puhastamine, pliatsijälgede eemaldamine.	2.9.1 Väljalangeva või haige(vigase) oksa väljapuurimine. 2.9.2 Augu plommimine(korkimine, sulgemine) terve oksa või puittüübliga. 2.9.3 Saepindade lihvimine(töötlemine), määrdunud puidu puhastamine, pliatsijälgede eemaldamine.
2.10 Palkmaja detailide pakkimine		
2.10.1 Ökonoomne palkide pakkimine alusele. Pakkimine nii, et detailid ei saaks transpordi käigus vigastada. Palgipakkide katmine katematerjaliga.	2.10.1 Ökonoomne palkide pakkimine alusele. Pakkimine nii, et detailid ei saaks transpordi käigus vigastada. Palgipakkide katmine katematerjaliga.	2.10.1 Ökonoomne palkide pakkimine alusele. Pakkimine nii, et detailid ei saaks transpordi käigus vigastada. Palgipakkide katmine katematerjaliga.

3 Palkosa ehitamise juhtimine		
I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
3.1 Ehitusprojekti lugemine		
		3.1.1 Oskab lugeda ehitusprojekte ja teha lihtsamaid eskiise
3.2 Ehitusseadusandluse järgimine		
I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
		3.2.1 Järgib ehituse püstitamisel ehitusseadusandluse nõudeid
I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
3.3 Projekti juhtimine, tehniliste lahenduste pakkumine, teiste töötajate juhendamine, materjali ja muude ressursside jagamine		
		3.3.1 Planeerib enda ja kaastöötajate ajakasutust ratsionaalselt. 3.3.2 Korraldab vahendite jagamist arvestades tööde järjekorda ja töö valmimise tähtaegu. 3.3.3 Annab kaastöötajatele edasi ohutute töövõtete kasutamise oskusi. 3.3.4 Innustab ja juhendab kaastöötajaid arvestades suhtlemispsühholoogia põhitõdesid. 3.3.5 Aitab kaasa nõuetele vastava töökeskkonna loomisele. 3.3.6 Suhtleb ettevõtte juhtkonna ja klientidega nii suulisel kui kirjalikul teel arvestades asjaajamise korda.

B.2 BAASTEADMISED		
I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
1.1 Puidu liikide ja nende omaduste tundmine	1.1 Puidu liikide ja nende omaduste tundmine	1.1 Puidu liikide ja nende omaduste tundmine
1.2 Töövahendite kasutamine palkmajaehituses	1.2 Töövahendite kasutamine palkmajaehituses	1.2 Töövahendite kasutamine palkmajaehituses
1.2.1 Tunneb ja oskab ohutult kasutada liimeistrit, koorimisrauda, kirvest, palgipööramislavidat, mootorsaagi, elektritrelli, riiska. 1.2.2 Kasutab sobivaid kaitsevahendeid.	1.2.1 Tunneb ja oskab ohutult kasutada liimeistrit, koorimisrauda, kirvest, palgipööramislavidat, mootorsaagi, elektritrelli, riiska, pendelsaagi, vararauda, erinevaid vesiloode, erinevaid elektrikäsifreese palgi töötlemiseks, oskab tööriistu teritada. 1.2.2 Kasutab sobivaid kaitsevahendeid.	1.2.1 Tunneb ja oskab ohutult kasutada liimeistrit, koorimisrauda, kirvest, palgipööramislavidat, mootorsaagi, elektrikettsaagi, elektritrelli, riiska, pendelsaagi(järkamis- ja kaldsaagi), vararauda, erinevaid vesiloode, nivelliiri, erinevaid elektrikäsifreese palgi töötlemiseks. 1.2.2 Oskab tööriistu teritada ja vajadusel valmistada uusi lõiketerasid.

		1.2.3 Omab teadmisi nivelliiriga töötamiseks. 1.2.4 Kasutab sobivaid kaitsevahendeid ja jälgib seda kaastöötajate juures. 1.2.5 Omab algteadmisi tugevusõpetusest.
--	--	--

B.3 MUUD NÕUDED

Troppijatunnistus

C OSA ÜLDINFO JA LISAD
C.1 INFO KUTSESTANDARDI KOHTA

1. Kutsestandardi number kutseregistris	Käsitsi palkmaja ehitaja I 16-28042011-4.10/2p Käsitsi palkmaja ehitaja II 16-28042011-4.11/2p Käsitsi palkmaja ehitaja III 16-28042011-4.12/2p
2. Kutsestandardi koostajad	Ragner Löbu, Saulerman OÜ Kaldi Roost, Tender Ehitus OÜ Ants Ploompuu, Palkehituse OÜ Märt Rahamägi, Puitmajaliit Gunnar Ülper, Rannu Bangeman UÜ Kutsekoja koordinaator: Rutt Lumi
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	2007. aasta aprillis-mais viidi läbi kutsestandardi kavandi tutvustamine, millesse kaasati Eesti erinevate piirkondade ettevõtete ja koolitajate esindajad.
4. Kutsestandardi kinnitaja	Metsanduse Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	Metsanduse Kutsenõukogu otsus nr. 7/28.04.2011.a.
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	01.01.2014
7. Kutsestandardi versioon	2
8. Kutsenõukogu alavaldkond	Puidutöötlemine
9. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	Hoonete ja rajatiste ja nende osade ehitus, kood 452
10. Ametite klassifikaator (ISCO)	Oskus- ja käsitöölised, kood 7121, 7124
11. Euroopa kvalifikatsioonide raamistik (EQF)	
12. Kutset omistav organ	
13. Kutsekoda	www.kutsekoda.ee
14. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	www.ehis.ee

C.2 KUTSENIMETUS VÕÕRKEELES
INGLISE KEELES

LEVEL	TITLE
I	Handcrafted Log Builders
II	Handcrafted Log Builders
III	Handcrafted Log Builders
IV	
V	

VEENE KEELES

УРОВЕНЬ	НАЗВАНИЕ
I	Строитель срубленного дома
II	Строитель срубленного дома
III	Строитель срубленного дома
IV	
V	

C.4 KUTSETE SÜSTEEMI TERMINID JA SELETUSED

Kutsete süsteem – kutsealaste määratluste loomise ja arendamise ning kutsete omistamise terviklik süsteem, mis loob võimalused tööturu osapooltele oma huvide sõnastamise ja kokkulepete sõlmimise kaudu tööturu tasakaalustatud arenguks. Kutsete süsteemi osad on kutsete kaardistamine, kutsestandardite väljatöötamine ja kutseomistamine.

<p>Kutsetegevuse valdkond – samalaadsetel tööülesannetel põhinev tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutset.</p>
<p>Kutse – teatud valdkonnas tööülesannete täitmiseks vajalik kompetentsus, mille tase on määratud kutsestandardis ja millele vastavus on kinnitatud kutsetunnistuse väljastamisega kutseeaduses ettenähtud korras.</p>
<p>Kompetentsus – asjatundlikkus, edukaks kutsealaseks tegutsemiseks vajalike kompetentside kogum.</p>
<p>Kutsestandard – dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust, tööülesandeid, -keskkonda ning määratletakse kompetentsusnõuded kutseomistamiseks.</p>
<p>Kompetentsid – oskuste, teadmiste, võimete ja hoiakute kogumid, mis võimaldavad töötajal täita konkreetseid tööülesandeid ning mis väljenduvad tegevustena.</p>
<p>Kutsetasemed – raamistik, mille alusel klassifitseeritakse kutsealases kompetentsusnõuded hierarhilisse süsteemi</p> <p>I tase – isikul on põhilised kutsealased faktilised teadmised ja oskused täita tööülesandeid, kasutades asjakohast teavet ja lihtsaid juhiseid ning töövahendeid. Iseseisvus ja vastutus sarnaste ja korduvate tööülesannete täitmisel kontrollitud olukordades.</p> <p>II tase – isikul on teadmised kutseala faktide, põhimõtete, protsesside ja üldiste mõistete kohta ning kutsealased oskused täita tööülesandeid, valides põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel tavapära olukordades, mis nõuavad oma käitumise kohandamist.</p> <p>III tase – isikul on a) süvendatud kutsealased teadmised ning laialdased kogemuslikud kutsealased oskused ja kutsealane meisterlikkus, b) laiaulatuslikud teoreetilised teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning nendel põhinevad kutsealased oskused ja asjatundlikkus. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel olukordades, mis on tavaliselt ettearvatavad, kuid võivad muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja ressursside jagamine ning tööolukordade hindamine ja parendamine piiritletud tööülesannete osas</p> <p>IV tase – isikul on laiaulatuslikud ja süvendatud teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning põhilised teadmised kutsetegevusega seonduvates valdkondades. Laiaulatuslikud kutsealased oskused ning süvendatud asjatundlikkus kutsealaga seonduvates valdkondades, oskus välja töötada innovaatilisi lahendusi. Iseseisvus ja vastutus keeruliste tööülesannete täitmisel olukordades, mis võivad ettearvatamatult muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja kontroll, ressursside juhtimine, hinnangu andmine teiste ja enda tegevusele ning kutseala arendamine.</p> <p>V tase – isikul on kõrgeimal tasemel teadmised kutsetegevuse valdkonnas, valdkondadevaheliste seoste ja mõju mõistmine ning kõrgeimal tasemel kutsealased oskused; kaasaarvatud süntees ja hindamine, et luua uusi teadmisi ja protseduure ning valdkondadevahelisi seoseid. Iseseisvus, vastutus ja loovus komplekssete tööülesannete täitmisel olukordades, mis nõuavad uut strateegilist lähenemist. Ressursside ning integreeritud tegevuste ja protsesside juhtimine ja arendamine, strateegiline planeerimine ja tegevusele hinnangu andmine, uute visioonide loomine</p>
<p>Kutseomistamine – protsess, mille käigus hinnatakse kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis toodud nõuetele ja väljastatakse kutsetunnistus.</p>
<p>Kutsetunnistus – kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.</p>
<p>Kutsenõukogu – Kutsekoja juurde moodustatud tööturu osapoolte esindajatest koosnev laiapõhjaline koostööorgan, mille tegevuse eesmärk on vastavas kutsetegevuse valdkonnas kutsete süsteemi arendamine ja rakendamine.</p>
<p>Kutset omistav organ – juriidiline isik või riigi- või valitsusasutus, kellele on antud õigus kutseid omistada.</p>
<p>Kutsekomisjon – kutseomistamise kvaliteedi ja erapooletuse tagamiseks Kutset Omistava Organi juurde moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad vastava kutseala tunnustatud spetsialistid, tööandjad ja koolitajad.</p>
<p>Kutseregister – riiklik register, mis sisaldab teavet kutsenõukogude, kutsestandardite, kutset omistavate organite ning kehtivate kutsetunnistuste kohta.</p>